

Raad van
Kerken

Oecumenisch
bij de tijd

Jaarverslag 2009

Raad van Kerken in Nederland

Inhoud | Colofon

Eén van hart

Gebod.....	4
Spiegel	5
Vieren	6
Spiegel 2	7
Jongvolwassenen	8
Geloofsgesprekken	9
Multireligieuze samenleving.....	10
Spiegel 3	11

Eén van handelen

Voorbeelden van activiteiten	12
Antiracisme Vluchtelingen	13
Klimaat.....	14
Armoede.....	15
Vrede	16
Spiegel 4	17
Economie	18
Microkredieten Vlam van de Geest	19

Oecumenische netwerken

Netwerk van Raden.....	20
Europa.....	21
Contacten met overheid & middenveld	22
Communicatie	23

Organisatie

Infrastructuur Kantoor	24
Personalia	25
Financiën	26
Vergaderingen	27
Samenstelling plenaire raad	28
Moderamen Beraadgroepen	29
Ambassadeurs.....	30
Spiegel 5	31

Tekst: Klaas van der Kamp

Organisatie: Bepie van Laar

Vormgeving: Sync. Creatieve Producties

Fotografie: zie bijschriften

Drukwerkproductie: Printbase B.V.

© 2010 Raad van Kerken in Nederland.

Alle rechten voorbehouden.

Het jaarverslag 2009 is een uitgave van de Raad van Kerken in Nederland. De teksten uit dit blad mogen worden overgenomen, mits met bronvermelding.

Inleidend

De Raad van Kerken in Nederland wil u met dit jaarverslag een beeld geven van het werk in 2009. Er is veel werk verzet ten behoeve van de oecumene. Vele vrijwilligers hebben zich sterk gemaakt voor het contact tussen de kerken en voor een kerkelijk gezicht in de samenleving. We willen dat met deze uitgave naar voren brengen.

Voor de Raad van Kerken was 2009 een jaar van zaaien. Er zijn vele initiatieven genomen, waarvan de vruchten de komende jaren zichtbaar worden. We richten ons hier vooral op datgene wat we in het afgelopen jaar al als voldragen vrucht konden oogsten. We willen het werk inzichtelijk maken. Dat vinden we belangrijker dan de volledige weergave. In de stukjes 'Spiegel' vindt de lezer bronnen van inspiratie. We hopen dat u al lezend het werk van de Raad van Kerken als zinvol en inspirerend ervaart.

Klaas van der Kamp
algemeen secretaris
Raad van Kerken in Nederland

Eén van hart

Gebed

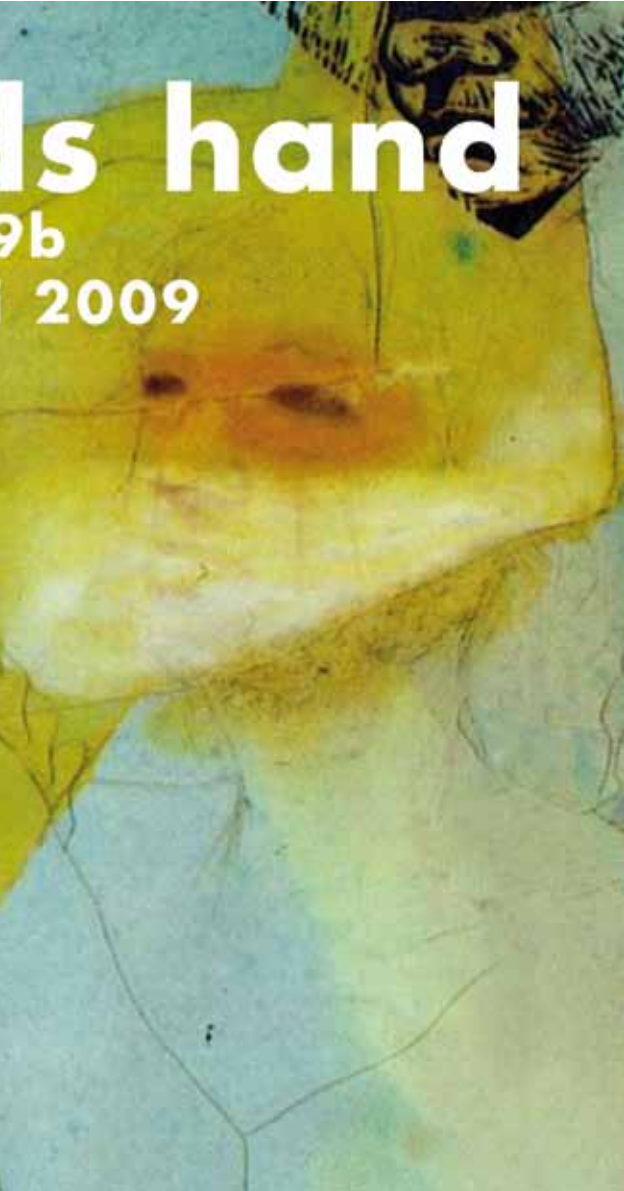
De spiritualiteit van christenen komt naar voren in het gebed. In de stilte, in het sluiten van de ogen, in het vouwen of openen van de handen drukken we ontvankelijkheid uit voor het geheim van God. De gezamenlijke viering van de Week van gebed voor de eenheid van de christenen is dan ook een essentieel moment van christelijke eenheid en uitdrukking van de gemeenschappelijke afhankelijkheid van God. De deelname in plaatselijke gemeenten aan de Week van gebed groeide in 2009 met tien procent. Naar schatting deden er 200.000 christenen mee met het initiatief.

De samenwerking met de Evangelische Alliantie kon verder worden uitgebouwd. Het aantal pagina's met achtergrondinformatie op de website is sterk gestegen.

GOD LUISTERT OOK
naar stilte

Week van Gebed | 3e week van januari | Raad van Kerken in Nederland | Evangelische Alliantie

Is hand

9b

2009

Het thema van de Week van gebed was *Eén in Gods hand*. De centrale bijbeltekst kwam uit Ezechiël 37:19b.

Het verhaal gaat over stukken hout die tegen elkaar aan worden gelegd en die symbool staan voor de twee stammen en de tien stammen die zich herenigen, en daarmee het geheel van Israël vormen. 'Ik zal één volk van hen maken', klinkt de belofte van God (vers 22a).

Christenen hebben soms de neiging om direct aan het Nieuwe Testament te denken als het gaat over eenheid. Hier zie je dat het verlangen naar eenheid veel oudere wortels heeft.

Vieren

Een speciale projectgroep maakt al jaren liturgisch materiaal voor de Raad van Kerken. Het nieuwe Oecumenisch Leesrooster voor de komende jaren kwam gereed. En op ongeveer 500 plaatsen maakten christenen gebruik van het materiaal van de Raad van Kerken rond de dodenherdenking (4 mei) en bevrijdingsdag (5 mei).

De website www.raadvankerken.nl werd in 2009 voorzien van een oecumenische getuigenkalender. Het gaat om een kalender waar de sterfdag van iemand in herinnering wordt gehouden als moment om zich te bezinnen op zijn of haar bijdrage aan de oecumene. De kalender heeft geen formele status, maar is vooral bedoeld als eerbetoon aan hen die ons voorgingen en als stimulans voor oecumenische doordenking. Suggesties voor uitbreiding komen nog steeds binnen.

Een paar namen van de getuigenkalender

- 23 jan: **Menno Simons** (li.), dopers leider, geboren Witmarsum, overleden Oldesloe 1561
- 27 jan: Willem van der Zee, secretaris Raad van Kerken, overleden 1995
- 6 feb: Fokkelien van Dijk-Hemmes, feministisch pionierster, overleden Utrecht 1994
- 23 feb: **Titus Brandsma** (re.), karmeliet, geboren Bolsward, overleden Dachau 1942
- 27 apr: **Dorothee Sölle** (mi.), Duitse theologe, geboren Keulen, overleden Göppingen 2003
- 25 nov: Frans Haarsma, rooms-katholiek theoloog, overleden 2009
- 28 nov: Henk Kossen, doopsgezind theoloog, overleden 2009
- 17 dec: Henk Berkhof, voorzitter Raad van Kerken, overleden Leiderdorp 1995

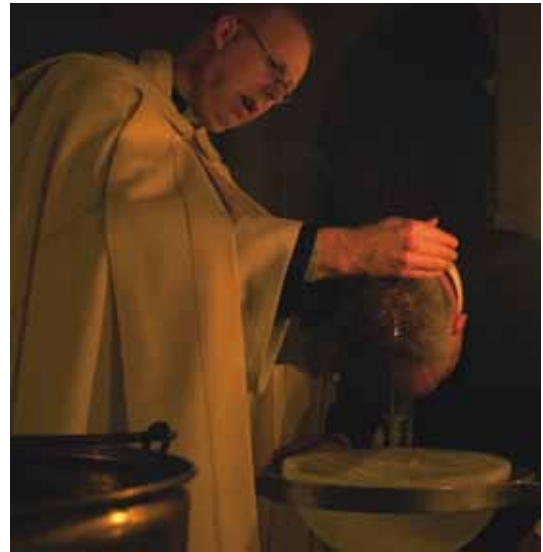

Een groep van vijftien jongvolwassenen trad in 2009 op als ambassadeur van de Raad van Kerken. Ze hebben samen een analyse geschreven van punten waar de kerken aandacht aan moeten besteden als zij de leeftijdsgroep van 20 tot 35 jaar meer bij kerk en oecumene willen betrekken. Deze jongvolwassenen denken meer in projecten dan in langlopende functies. Ze doen eerder iets omdat het leuk is en aansluit bij eigen ambitie dan uit plichtsbef. De rapportage, getiteld *Een nieuwe generatie over geloof en spiritualiteit*, sprak de Raad aan. Er werd dan ook unaniem besloten om weer een nieuwe groep ambassadeurs aan te stellen. Zij krijgen een mandaat ook wijzigingsvoorstellen te doen voor de organisatie van de oecumene. De analyse van de oude groep wordt in 2010 in een toegankelijke uitgave aan de kerken aangeboden.

De studentenpastor dr. Wiel Smeets uit Maastricht sprak in 2009 de Oecumenelezing uit. Het ging over de kerk als ongelooflijke verleiding. Hij typeerde de jongvolwassenen als hedendaagse zinzoekers en gaf wegen aan om hen te verleiden hun eigen verantwoordelijkheid te nemen in kerk en oecumene. Voor het eerst sinds vijf jaar ging er weer een student vanuit Nederland naar het oecumenisch studiecentrum Bossey van de Wereldraad van Kerken in Zwitserland. Jan Jorrit Hasselaar (foto re.) komt oorspronkelijk uit Veenendaal en is econoom. Hij deed regelmatig verslag van zijn bevindingen op de website van de Raad.

Marrit Bassa en Joost Röselaers, afgelopen jaar nog ambassadeur bij de Raad, leverden bijdragen aan de website als nieuwe redacteurs.

Geloofsgesprekken

Er werd een projectgroep *Doop(v)erkenning* gevormd. De kerken begonnen een onderzoek naar de spirituele waarde van de doop als basis voor oecumenisch engagement. De Raad wil de onderlinge dooperkenning verdiepen en uitbouwen. Ook is het de bedoeling een gezamenlijk doopcertificaat te maken.

De Raad verstuurde een Nederlandse reactie op het rapport van de Wereldraad *The Nature and Mission of the Church*. Het materiaal werd voorbereid vanuit de beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap. Daarnaast werkt de beraadgroep verder aan een rapport

Het doel is de weg, dat bedoeld is om richting te geven aan het geloofsgesprek tussen de kerken in ons land.

De *Polderkring*, een groep van enthousiaste oecumenische theologen, heeft in de Raad het idee gepresenteerd om plaatselijk het sluiten van convenanten te stimuleren. In een convenant kunnen twee of meer gemeenten of parochies van verschillende signatuur hun oecumenische samenwerking vastleggen. In Engeland blijken zulke convenanten al jaren een uitstekend instrument te zijn om de oecumene te stroomlijnen.

Multireligieuze samenleving

De islamitische omroep NIO (Nederlandse Islamitische Omroep) zond op 4 januari een oproep tot saamhorigheid uit. Vanuit de Raad van Kerken lazen ds. Arjan Plaisier en mgr. Jan van Burgsteden de tekst. Verder participeerden de liberale joden en de moslimorganisatie CMO (Contactorgaan Moslims en Overheid).

Een opmerkelijk initiatief was in januari de gezamenlijke verklaring van joden, christenen en moslims over de Gaza-crisis. Ze pleitten voor begrip en vrede, zowel in het Midden-Oosten als in Nederland.

Minister Eberhard van der Laan ontving op donderdag 25 juni het eerste exemplaar van het boek *Verder dan de dialoog*. Daarin onder meer een onderzoek naar ervaringen van Platforms van Religies en Levensbeschouwingen waar het gaat om de ontmoeting tussen mensen met verschillende culturen en religieuze achtergronden. Eén van de conclusies is dat de verwachtingen ten aanzien van het contact nogal verschillen. Christenen zetten vaak in op een theologisch gesprek, terwijl andere religies het meer zoeken in diaconale samenwerking.

Het blad *Begrip* kwam als themanummer uit met teksten van een studiebijeenkomst van de Raad. De teksten

gaan over dood en sterven in jodendom, christendom, islam, boeddhisme en humanisme. Elke traditie gaat daar anders mee om al naar gelang het godsbeeld en het mensbeeld.

Honoré Fragonard (1752, Ecole des Beaux-Arts, Parijs) Links een profeet uit Juda die waarschuwt, rechts Jerobeam, wiens rechterhand verdort, als hij de profeet wil laten gevangen nemen. (I Kon. 13)

Een wonderlijk verhaal staat er in 1 Koningen 11. Het gaat over Jerobeam die in het veld komt en de profeet Achia treft. De profeet draagt een nieuwe mantel. Hij scheurt de mantel in twaalf stukken en laat Jerobeam er tien uitkiezen. De tien stukken staan symbool voor de tien stammen waarover Jerobeam koning zal worden. Een bepaalde uitleg stelt de vraag waarom Achia de mantel scheurt.

Het antwoord luidt: de mantel staat symbool voor zijn profetenambt. Het is als het ware een goddelijk kleet dat hij draagt. Het scheuren van de kleding drukt in het Oosten verdriet uit. Zo staan de gescheurde delen van het kledingstuk symbool voor de tranen van God. God zelf heeft verdriet van het uiteengeraken van Israël in twee delen.

Eén van handelen

Voorbeelden van activiteiten

- De beraadgroep Samenlevingsvragen is gestart en kwam de eerste keer bijeen op 11 november. De beraadgroep richt zich op de maatschappelijke dimensie van de oecumene.
- De taakgroep Migrantenjaar bereidde een programma voor om van 2010 een migrantenjaar te maken.
- De taakgroep Rechtvaardige vrede begon op 1 september een programma met als doel parochies en gemeenten te betrekken bij de vredesvragen.
- Dr. Hans Schraevande woonde in december namens de werkgroep Kerk en milieu van de Raad van Kerken de milieutop in Kopenhagen bij.
- Prof. dr. Marius van Leeuwen was namens de Raad van Kerken aanwezig bij het bezoek van de Dalai Lama aan Nederland begin juni.
- Het IIMO organiseerde in april in samenwerking met de Raad van Kerken een studiemiddag over het nieuwe fenomeen Global Christian Forum. Is dit nieuwe netwerk de oecumenische gouden sleutel voor de toekomst?
- De contactgroep Hindoeïsme organiseerde in samenwerking met het IIMO op 2 december een studiedag over goed burgerschap.

Nederland organiseerde voor de Wereldraad van Kerken een internationale conferentie over het Programma ter Bestrijding van Racisme (PCR), dat hiermee zijn veertigjarig bestaan vierde. In het kader van het jubileum werd er een internationale conferentie gehouden in Doorn. Dr. Sam Kobia, secretaris-generaal van de Wereldraad, hield de meditatie. De conferentie werd afgesloten in aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin. Er zijn meer dan vierduizend officiële klachten over racisme in Nederland per jaar. Daarmee zijn de aanbevelingen van de PCR-conferentie ook voor Nederland van belang. RTL-Boulevard had er een item over.

De projectgroep Vluchtelingen stelde het basisdocument bij voor een humaan en rechtvaardig asielbeleid. Het document sluit daardoor beter aan bij de actuele situatie van vluchtelingen. Een delegatie van het moderamen bracht met de projectgroep Vluchtelingen op 20 april een bezoek aan het detentiecentrum van Schiphol-Oost. Op verzoek van de projectgroep stuurde de Raad in december een brief naar staatssecretaris Albayrak (Justitie). De Raad vraagt daarin de Nederlandse overheid om zorgvuldiger om te gaan met vluchtelingen in ons land. Nog steeds worden gezinnen uit elkaar getrokken of op straat gezet.

Klimaat

De Raad van Kerken heeft een klimaatoproep doen uitgaan om kerken serieus bezig te laten zijn met de vragen van de schepping en het milieu. De oproep biedt een analyse van de klimaatveranderingen. Theologisch is niet zozeer het idee van het rentmeesterschap de leidraad, als wel de notie dat de mens een onderdeel is van de schepping.

In februari verscheen een themanummer in de reeks *Oecumenische Bezinning* over klimaatverandering met als ondertitel *het moment van de waarheid*. De tekst bevat een analyse, oproep, recente kerkelijke uitspraken en suggesties voor verwerking. Op de netwerkdag van 28 maart in Nijkerk werd de uitgave officieel gepresenteerd. Raadsvoorzitter Henk van Hout sprak over de spirituele deugden van weerloosheid, verbondenheid en soberheid die onder de oproep schuilgaan.

In het najaar ging er een brief naar de overheid met een oproep de klimaatop te Kopenhagen tot een succes te maken.

De projectgroep Kerk en milieu steunde de actie *Countdown to Copenhagen*. Het ging om bewustmaking van klimaatveranderingen voorafgaand aan de klimaatop. Meer dan 900 kerken luidden zondag 13 december de klokken voor een rechtvaardig klimaatverdrag. Nederland was hiermee koploper in de wereld.

Op 28 februari presenteerde de Sociale Alliantie het boek *Armoe de Baas!?* aan de kerken. De projectgroep Arme Kant van Nederland/EVA heeft meegewerkt aan de bundel *Armoededossier 2009* waarin kerngegevens staan over de aanhoudende armoede in Nederland. Er is een gids uitgebracht met betaalbare vakanties voor minder draagkrachtigen. Het project *Eerste hulp bij schulden* ondersteunt kerkelijke vrijwilligers.

Onder de titel *Zij wil vooruit* heeft de projectgroep Arme Kant een boekje gemaakt over jonge vrouwen met een minimuminkomen. In Nederland gaat het om 128.000 vrouwen. Saskia Noorman-den Uyl ontving op 11 november het eerste exemplaar.

De wmo-problematiek krijgt veel aandacht van (raden van) kerken, diaconieën en caritas-verenigingen.

In 2009 is begonnen met de campagne *Roep om gerechtigheid*. De projectgroep Arme Kant biedt als interkerkelijke projectgroep van de Raad van Kerken verder informatie via de eigen website www.armekant-eva.nl.

Vrede

Het jaar zette venijnig in met de oorlog rond Gaza. Drie religies presenteerden een gezamenlijke verklaring als appel om vrede. Het jaar sloot af met een internationale verklaring die de kerken in Nederland werd aangeboden door diverse organisaties als ICCO, Kerkinactie en IKV Pax Christi. Een oproep van Palestijnse christenen om aandacht en solidariteit van kerken overal ter wereld voor de situatie van de Palestijnen. Hun economische en maatschappelijke mogelijkheden zijn minimaal.

IKV Pax Christi organiseerde de Vredesweek van 19 tot 27 september. Vele plaatselijke kerken hebben een gezamenlijke vredesviering gehouden. Thema was: *Naar een nieuw klimaat van vrede*. Er werden 105 activiteiten gemeld op diverse plaatsen. Het nieuwe *Seeds of Change* Festival trok 400 bezoekers. Vierhonderd jongeren deden mee met de Nacht van Vrede.

Lokale gemeenten en parochies konden verhalen van vrede insturen. De verhalen en analyses worden gebruikt voor de Vredesweek 2010. Ze dienen ook als Nederlandse reactie voor de bijeenkomst van de Wereldraad in 2011, Kingston (Jamaica).

De taakgroep Rechtvaardige vrede van de Raad bracht de brochure *Wees niet bang* uit, als inspiratiebron voor eigen verhalen en analyses. Lucien van Liere zorgde voor de vertaling van het Wereldraaddocument dat aan de uitgave ten grondslag ligt.

Vrede wordt gedragen door mensen die leven uit de Geest van Christus (Filippenzen 2:5), die zichzelf leegmaken, kwetsbaarheid omarmen en wandelen met degenen die lijden.

Het betekent geleid worden door de heilige Geest in het helen en heiligen van de wereld.

Vrede wordt gedragen door mensen die vrede zien als een gave en opgave van God en juist daardoor in staat zijn om hoop te hebben voor deze wereld.

Vrede is geen mogelijke werkelijkheid die dient te worden bevochten en verdedigd, maar een spirituele gerichtheid op hetgeen ons reeds door God is gegeven.

Vrede is steeds uitademen van de Geest die God ons inblies en waardoor wij leven.

(fragment uit: Wees niet bang)

Het moderamen van de Raad van Kerken heeft als nieuwjaarsboodschap een open brief geplaatst op de website. Het ging in op de economische recessie. De hoop werd uitgesproken dat de recessie leidt tot een andere manier van denken. *‘Is het een idee om er als kerken op te hameren, dat we in onze rijke samenleving wel een stapje terug willen doen qua inkomen en besteding?’*, schreef de Raad. ‘Wie zijn leven(tje) tot elke prijs wil behouden, zal het verliezen, zegt Jezus (Matteüs 10:39). Maar wie het ter wille van Christus wil opgeven, zal het behouden. En zou je dat niet mogen verbinden met gerechtigheid en duurzaamheid? Dat geldt niet alleen voor afzonderlijke mensen. Dat geldt ook voor gehele samenlevingen. Zou het ons gaan lukken in 2009 weer iets verder te komen met dat andersom denken?’

Op 15 december hield de Raad een gezamenlijke studiebijeenkomst met de vakbonden en het Humanistisch Verbond. Kernvraag van de ontmoeting was of de economische crisis mensen ook anders heeft laten denken. Prof. dr. Herman Wijffels hield er een inleiding. Hij analyseerde dat een toenemend aantal bedrijven de ziel is kwijtgeraakt. Het wordt tijd, zo verwoorde hij, dat ondernemingen zich weer dienstbaar maken aan de samenleving. Door meer vanuit de ziel te werken, kunnen mensen ook beter gemotiveerd worden.

Oikocredit Nederland bood de kerken materiaal aan om aandacht aan microkredieten te besteden. De Raad bracht advies uit over een statutenwijziging van Oikocredit Nederland. Oikocredit International heeft meer dan vierhonderd miljoen aan kleine kredieten uitstaan in het Zuiden. De Raad van Kerken stond aan de wieg van de organisatie. De Raad van Kerken hield de eigen Raadsvergadering op 10 juni bij Kontakt der Kontinenten, waar de algemene vergadering van Oikocredit International plaatsvond. Verschillende leden woonden aansluitend de plechtigheid van de organisatie bij, waar ook prinses Máxima te gast was. De heer Ben Spekman vanuit de Rooms-Katholieke Kerk en ds. Ruth Peetoom vanuit de Protestantse Kerk in Nederland werden als kandidaten vanuit de Raad voorgedragen voor het bestuur van Oikocredit Nederland.

De Raad van Kerken heeft de *Vlam van de Geest*, het eerbewijs van de Raad voor eminente oecumenici, toegekend aan dr. Heino Falcke. De Duitse theoloog sprak bij de uitreiking over zijn verwachtingen in 1989 van de Wende en over het uitblijven van veranderingen in West-Europa. Dat laatste ligt, zo betoogde hij, deels ten grondslag liggen aan de economische problemen die zich nu voordoen. De overhandiging van de Vlam ging gepaard met een openbare studiemiddag.

Oecumenische Netwerken

Netwerk van raden

Abbeelding: poster Kerkennacht Geertekerk, Utrecht

De Raad zette zich in om informatie van diverse plaatselijke raden en provinciale raden bredere bekendheid te geven. Een voorbeeld is de vastencyclus in Doorn. De provinciale Raad van Kerken in Overijssel maakte op instigatie van de landelijke Raad van Kerken een doorstart.

Kerken in Den Haag, Rotterdam en Utrecht hielden dit jaar een kerkennacht in (de buurt van) de nacht van 21 juni. De raden van kerken hadden een divers en aantrekkelijk programma samengesteld, waarbij de kerken een nachklang geopend waren voor het publiek en diverse spirituele en culturele programma's presenteerden.

De provinciale en regionale raden van kerken troffen elkaar in december bij de landelijke Raad in Amersfoort. Dit keer werd onder meer gesproken over het betrekken van jongvolwassenen bij het werk

Het Beraad van Kerken, waarin naast de Raad (en zijn lidkerken) ook andere kerken en kerkelijke samenwerkingsverbanden participeren, kwam twee maal bij elkaar in 2009. In maart trof men elkaar in Amsterdam, in november in Rotterdam. Het is de bedoeling om het contact te verstevigen, en een verdieping aan te brengen in de geloofsbeleving. In maart ging het over jongvolwassenen. In november stond het thema missionair werk centraal.

De Raad van Kerken heeft in het kader van de Europese verkiezingen van 4 tot 7 juni gebeden op de website geplaatst. Dr. Roel Bosch, lid van de commissie die het Oecumenisch Leesrooster voor de Raad van Kerken voorbereidt, was één van de schrijvers.

Diverse Nederlandse kerken waren vertegenwoordigd bij de Assemblee van de Conferentie van Europese Kerken in Lyon (15 tot 21 juli). De Nederlandse Raad van Kerken zorgde voor de afstemming tussen de diverse afgevaardigden. De secretaris werd door de CEC toegevoegd aan een reorganisatiecommissie. Prof. dr. Goos Minderman en dr. Arjan Plaisier werden lid van het Centraal Comité.

De secretarissen van de nationale Raden van Kerken in Europa hebben een verklaring opgesteld

over de dialoog tussen christenen en moslims. De secretarissen waren bijeen in St. Pölten (Oostenrijk) om het beleid door te spreken. Prof. dr. Wolfram Reiss, godsdienstwetenschapper uit Wenen, presenteerde er onderzoek voor UNESCO waaruit blijkt dat onderwijsmethoden bij islamitische scholen weinig vertellen over de Verlichting in Europa en dat onderwijsmethoden in het Westen weinig vertellen over de invloed van Arabische wiskundigen en filosofen op de Europese geschiedenis.

Drs. Marloes Keller is afgevaardigd door één van de lidkerken van de Nederlandse Raad van Kerken naar het Centraal Comité van de Wereldraad. Zij woonde de verkiezing bij van de nieuwe secretaris-generaal dr. Olav Fykse Tveit, een oud-leerling van de Nederlandse oecumenicus prof. dr. Anton Houtepen.

CDA-senator dr. Sophie van Bijsterveld heeft voor het CIO (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken) en de Raad van Kerken haar nieuwe studie gepresenteerd *Overheid en godsdienst. Herijking van een onderlinge relatie*. Ze vindt dat de overheid de maatschappelijke betekenis van godsdienst opnieuw tegen het licht moet houden.

Het jaarlijkse Kloosterkerkgesprek, een gesprek tussen leden van de plenaire Raad en leden van de Tweede Kamer, vond plaats op 6 april. Het ging over de verhouding kerk en staat, overheid en religie.

Een delegatie van diverse kerken heeft in mei een gesprek gevoerd met de Minister-President, de Minister van Justitie en de Minister voor Jeugd en Gezin.

Drs. Henk van Hout woonde als voorzitter de bijeenkomst bij namens de Raad van Kerken. Aan de orde kwam onder meer de noodzaak om ondanks de economische crisis steeds vanuit menselijke waardigheid te blijven denken.

Vanuit het luchthavenpastoraat is gemeld dat de herdenking voor de slachtoffers van de ramp met het Turkse verkeersvliegtuig religieus neutraal is verlopen.

Pastor drs. Joop Albers vroeg zich af of daarmee voldoende recht wordt gedaan aan de levensbeschouwing van de slachtoffers. Hij werkt aan een beleidsnotitie voor de Raad.

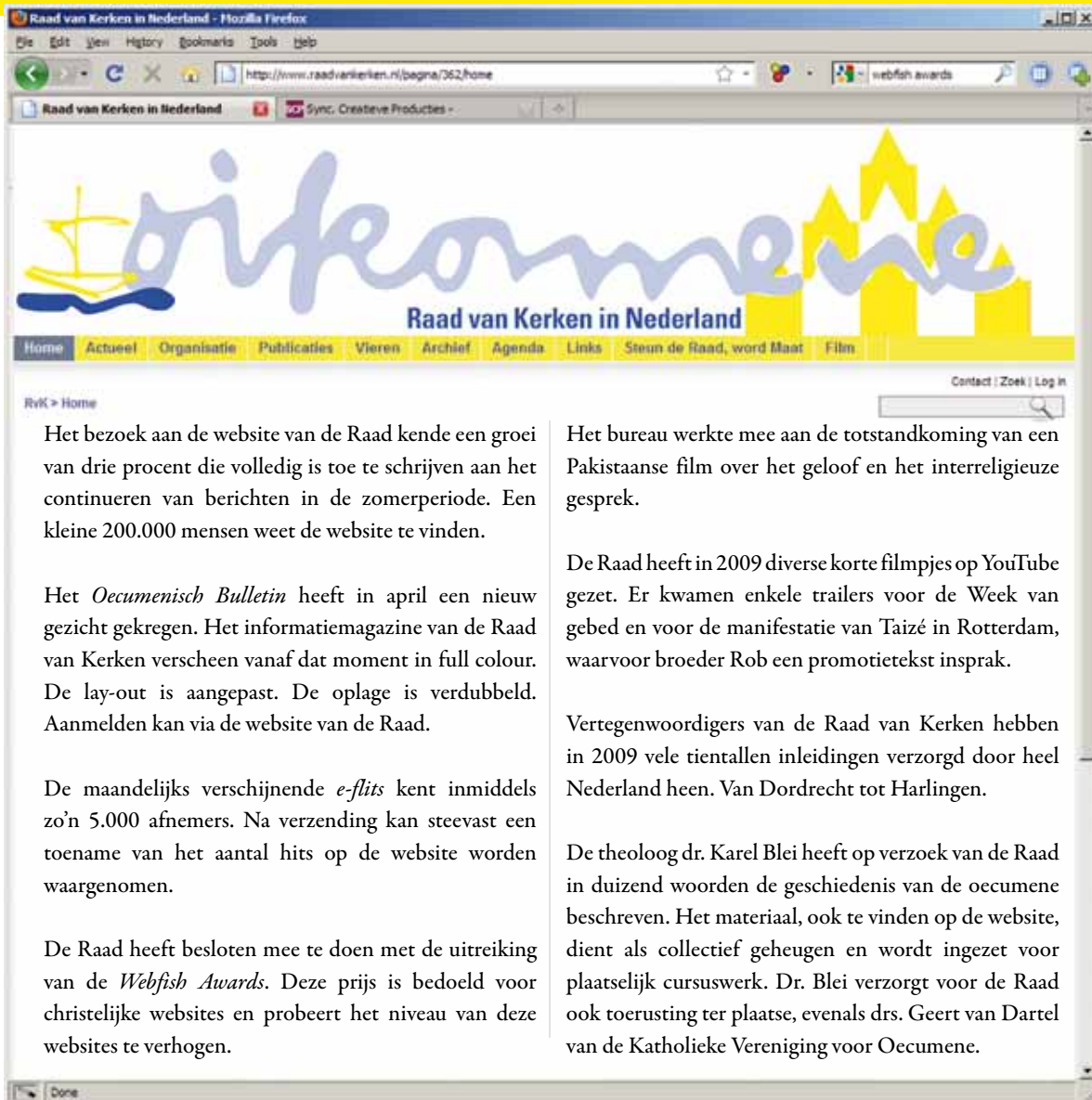

In december vond de hiervoor vermelde tweejaarlijkse ontmoeting plaats met humanisten en vakbonden in de zogenaamde *KHV-conferentie*. Thema was de economische recessie. Afgesproken is een gezamenlijke werkgroep op te starten om dit thema verder te analyseren.

Eerder het jaar vond de jaarlijkse ontmoeting plaats met VNO/NCW. Het ging over duurzaamheid.

De Raad participeerde als waarnemer in de coalitie *Erbij*, over eenzaamheid.

Er werd een gesprek gevoerd met ICIG, een organisatie die zich inzet voor mensen met een handicap in de kerken.

Het bezoek aan de website van de Raad kende een groei van drie procent die volledig is toe te schrijven aan het continueren van berichten in de zomerperiode. Een kleine 200.000 mensen weet de website te vinden.

Het *Oecumenisch Bulletin* heeft in april een nieuw gezicht gekregen. Het informatiemagazine van de Raad van Kerken verscheen vanaf dat moment in full colour. De lay-out is aangepast. De oplage is verdubbeld. Aanmelden kan via de website van de Raad.

De maandelijks verschijnende *e-flits* kent inmiddels zo'n 5.000 afnemers. Na verzending kan stevast een toename van het aantal hits op de website worden waargenomen.

De Raad heeft besloten mee te doen met de uitreiking van de *Webfish Awards*. Deze prijs is bedoeld voor christelijke websites en probeert het niveau van deze websites te verhogen.

Het bureau werkte mee aan de totstandkoming van een Pakistaanse film over het geloof en het interreligieuze gesprek.

De Raad heeft in 2009 diverse korte filmpjes op YouTube gezet. Er kwamen enkele trailers voor de Week van gebed en voor de manifestatie van Taizé in Rotterdam, waarvoor broeder Rob een promotietekst insprak.

Vertegenwoordigers van de Raad van Kerken hebben in 2009 vele tientallen inleidingen verzorgd door heel Nederland heen. Van Dordrecht tot Harlingen.

De theoloog dr. Karel Blei heeft op verzoek van de Raad in duizend woorden de geschiedenis van de oecumene beschreven. Het materiaal, ook te vinden op de website, dient als collectief geheugen en wordt ingezet voor plaatselijk cursuswerk. Dr. Blei verzorgt voor de Raad ook toerusting ter plaatse, evenals drs. Geert van Dartel van de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

De organisatie

Infrastructuur | kantoor

Foto's: Dio van Maaren

Na een lange periode van onduidelijkheid is het gelukt om nieuwe Statuten en Huishoudelijk Reglement vast te stellen in de Raad. Hierin is o.a. vastgelegd dat de Raad naast het lidmaatschap ook de mogelijkheid van 'associatie', als een andere vorm van betrokkenheid bij het werk van de Raad, kent.

Het kantoor kreeg een opfrisbeurt. Er kwam nieuw tapijt, nieuwe gordijnen en de kamers werden heringedeeld.

Constanten bleven:

Beppie van Laar (foto li.),
secretariaat (0,75 fte) en
ds. Klaas van der Kamp (foto re.),
algemeen secretaris (0,8 fte)

Mr. Hens Haeck beëindigde zijn penningmeesterschap na ruim 8 jaar per 31 december; **mr. Jan Albert Visscher** (foto li.)volgde hem per 1 januari 2010 op.

Ds. Ferdinand van Melle heeft afscheid genomen als voorzitter van de projectgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken. Maria Lourijsen, Trees Wijn en Ineke Bakker werden lid van de projectgroep. Als voorzitter trad Jan van der Kolk aan.

Ds. Peter Hoogstrate werd toegevoegd aan de projectgroep Vieren. Zo ook ds. Marieke Fernhout. Mevrouw Sigrid Coenradie nam afscheid van de projectgroep.

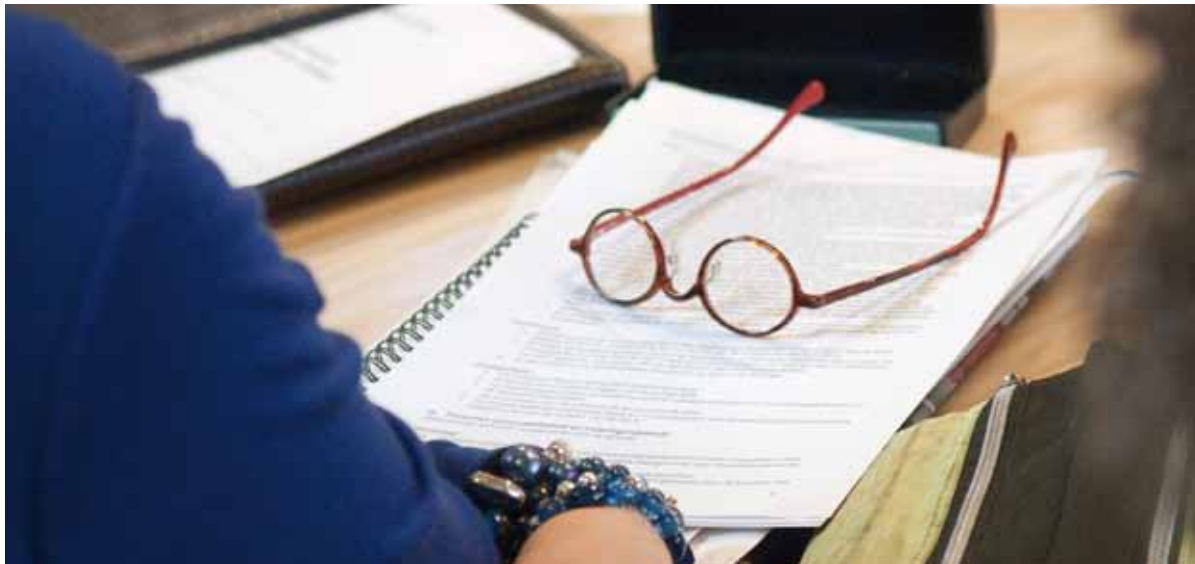
De beraadgroep Samenlevingsvragen kreeg als bemensing: **prof. dr. George Molenkamp** (foto li.-mi.), ir. Jan Schaake, **dr. Greetje Witte-Rang** (foto re.-mi), **envoy Wim Kanis** (foto re.) en drs. Kees Tinga. De samenstelling zal nog worden verbreed met nieuwe leden, met name wordt gezocht naar jongvolwassenen.

De financiën van de Raad van Kerken lagen over 2009 in lijn van de begroting. De totale lasten lagen op ongeveer 230.000 euro. Dat is ruim 13.000 euro lager dan in 2008. De Raad voert gesprekken met de Rooms-Katholieke Kerk over de bijdrage van deze kerk.

Ontvangers van het Oecumenisch Bulletin werd gevraagd om een vrijwillige bijdrage voor de uitgaven. De meeste mensen reageren positief. De actie *Maat van de Raad* moest extra geld opleveren. De thermometer kwam uit op 6.650 euro, aangevuld met nog eens 5000 euro als een eenmalige bijdrage aan de actie. Er kwam op enkele projecten subsidie binnen. Daardoor was de jaarrekening nagenoeg sluitend, in lijn met de begroting.

In 2009 vergaderde de Raad van Kerken zeven keer.

Naast thema's die eerder verwerkt zijn, ging het om onder meer de volgende items:

- Inkomstensystematiek van de Raad
- Project *Doop(v)erkenning*
- Reactie op *The Nature and Mission of the Church*
- *Caritas in veritate*, een pauselijke brief over de economie.
- *Nationale Synode*, een protestants initiatief over de oecumene.
- *Kerk als instituut*, een notitie over de waarde van de kerk als organisatie.
- *Nota jongvolwassenen* over geloof en spiritualiteit.
- Begroting en jaarrekening.

Het moderamen vergaderde tien keer in 2009.

Samenstelling plenaire Raad per eind 2009

Priester Joop (J.R.) Albers

Anglicaanse Kerk in Nederland

Mor Polycarpus Augin (A.) Aydin

Syrisch-Orthodoxe Kerk in Nederland

Ds. Ed (E.) van den Berg

Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland

Priester Hildo (H.) Bos

Vereniging van Orthodoxen 'H. Nikolaas van Myra'

Mgr. Jan (J.G.M.) van Burgsteden

Rooms-Katholieke Kerkprovincie in Nederland

Ds. Susanne (S.) Freytag

Protestantse Kerk in Nederland

Majoor Jeanne (A.E.) van Hal

Leger des Heils

Mevr. Yosé (J.) Höhne-Sparborth

Basisbeweging Nederland

Ds. Henk (G.H.) Koning

Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten

Ds. Foeke (F.) Knoppers

Remonstrantse Broederschap

Drs. Pieter (P.M.J.J.) Kohnen

Rooms-Katholieke Kerkprovincie in Nederland

Drs. Gerard (G.H.A.) Kruis

Rooms-Katholieke Kerkprovincie in Nederland

Ds. Zeth (Z.P.) Pattikayhatu

Molukse Evangelische Kerk

Dr. Arjan (A.J.) Plaisier

Protestantse Kerk in Nederland

Ds. Peter (P.) Verhoeff

Protestantse Kerk in Nederland

Drs. Martine (M.H.S.) Pothuis-Karreman

Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB

Drs. Magdy (M.) Ramzy

Koptisch Orthodoxe Kerk

Drs. Christoph (Chr.) Reichel

Evangelische Broedergemeenten in Nederland

Drs. Henk (H.W.) Stenvers

Algemene Doopsgezinde Sociëteit

Mgr. Joris (J.A.O.L.) Vercammen

Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Ir. Kees (K.) Nieuwerth

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Drs. Henk (H.J.) van Hout

Voorzitter

Prof. dr. Marius (Th.M.) van Leeuwen

Vice-voorzitter

Drs. ing. Klaas (K.) van der Kamp

Algemeen secretaris

Mr. Hens (H.W.A.) Haeck

Penningmeester

Moderamen

Drs. Henk (H.J.) van Hout

voorzitter, lid van de Rooms-Katholieke
Kerkprovincie in Nederland

Prof. dr. Marius (Th.M.) van Leeuwen

vice-voorzitter, lid van de
Remonstrantse Broederschap

Mr. Hens (H.W.A.) Haeck, penningmeester,
lid van de Protestantse Kerk in Nederland

Drs. ing. Klaas (K.) van der Kamp, algemeen secre-
taris, lid van de Protestantse Kerk in Nederland

Drs. Joop (J.R.) Albers

Anglicaanse Kerk in Nederland

Mgr. Jan (J.G.M.) van Burgsteden

Rooms-Katholieke Kerkprovincie in Nederland

Ir. Kees (K.) Nieuwerth

Genootschap der Vrienden (Quakers)

Dr. Arjan (A.J.) Plaisier

Protestantse Kerk in Nederland

Mevr. Beppie (B.) van Laar

toegevoegd als notulist

Beraadgroepen

Beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap

Prof. dr. Leo (L.J.) Koffeman, voorzitter

Dr. Dick (T.H.M.) Akerboom, secretaris

Groesbeekseweg 64

6524 DG Nijmegen

tel. 024 - 3611836

Beraadgroep Interreligieuze ontmoeting

Prof. dr. Henk (H.M.) Vroom, voorzitter

Drs. Berry (L.F.M.) van Oers, secretaris

Postbus 13049

3507 LA Utrecht

tel. 030 - 2326936

Beraadgroep Samenlevingsvragen

Voorzitter: vacant

Drs. Kees (K.R.) Tinga, secretaris a.i.

Postbus 456

3500 AL Utrecht

tel. 030 - 8801882

Ambassadeurs van de Raad

Marrit Bassa (Protestantse Kerk in Nederland)

Matthew Beshay (Koptisch-Orthodoxe Kerk)

Erwin Johannes Ilgun (Syrisch-Orthodoxe Kerk in Nederland)

Paula de Jong (Protestantse Kerk in Nederland)

Daniëlle Koning (Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten)

Meredith Lakhichand-Keerveld (Evangelische Broedergemeenten in Nederland)

Joost Röselaers (Remonstrantse Broederschap)

Mariana Selwaness (Koptisch-Orthodoxe Kerk)

Jochem Sprenger (Remonstrantse Broederschap)

Jakob Stolk (Protestantse Kerk in Nederland)

Suzanna Vergouwe (Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland)

Sharisa Wirht (Evangelische Broedergemeenten in Nederland)

Elise Woertman (Rooms-Katholieke Kerkprovincie in Nederland)

Astrid Zomervrucht (Oud-Katholieke Kerk van Nederland)

Mariana Selwaness

Jochem Sprenger

Joost Röselaers

Astrid Zomervrucht

Suzanna Vergouwe

Meredith L. - Keerveld

Lucas geeft in de eerste twee hoofdstukken van zijn evangelie enkele knipoogjes naar het Oude Testament. Met enkele woorden raakt hij het hart van de joodse lezers, die in de woordkeus een tekstfragment uit de Tenach herkennen. Zo is het ook in hoofdstuk 2:3, als Lucas schrijft: 'ieder ging naar de plaats waar hij vandaan kwam'. De bijbelkenner herkent Leviticus 25:13: 'In het jubeljaar zal ieder naar zijn eigen grond terugkeren.' Het jubeljaar komt eens in de 49 jaar voor en is bedoeld om

de oude verhoudingen te herstellen. De armen krijgen hun oorspronkelijk bezit terug. Lucas verwijst daar stiekem naar als hij schrijft over de volkstelling die de Romeinen organiseren. Hij is even tegendraads. Hij zegt daarmee: De Romeinen denken dat ze de bevolking kunnen tellen om belasting te heffen, maar wij die het Oude Testament kennen weten dat God in de geboorte van Jezus de verhoudingen op zijn kop zet en een situatie herstelt als oorspronkelijk bedoeld.

Raad van Kerken in Nederland
Koningin Wilhelminalaan 5
3818 HN Amersfoort
033 4633844
www.raadvankerken.nl
rvk@raadvankerken.nl

Mogen we onze inspanningen
gemeenschappelijk dragen,
zodat ze lichter worden.
Mogen we onze goedheid
in eenheid uitoefenen,
zodat het God welgevallig is.

